

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Запорізька політехніка»

Кафедра «Політології та права»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор (перший проректор)

Беліков С.Б.

20 20 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 3 СОЦІОЛОГІЯ

Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»

Освітня програма: «Міжнародний бізнес»

Інститут, факультет: економіко-гуманітарний інститут
гуманітарний факультет

Мова навчання: українська

Запоріжжя 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціологія» для здобувачів вищої освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», освітня програма: «Міжнародний бізнес» – НУ «Запорізька політехніка». - 2020. – 15 с.

Розробники: Резанова Н.О., кандидат філософських наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Політології та права»

Протокол від «17» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри «Політології та права» В.М. Кириченко (Кириченко В.М.)

«17» 08 2020 року

Схвалено науково-методичною комісією гуманітарного факультету

Протокол від «10» 06 2020 року № 6

«10» 06 2020 року Голова М.В. Дедков (М.В. Дедков)

Узгоджено групою забезпечення освітньої програми* «Міжнародний бізнес» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»

«10» 06 2020 року Керівник групи І.О. Лазнева (І.О. Лазнева)

*Якщо дисципліна викладається невідпускною кафедрою

НУ «Запорізька політехніка», 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 29 “Міжнародні відносини”	вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність 292 “Міжнародні економічні відносини”, Освітня програма “Міжнародний бізнес”	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1	1
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		2	2
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступень: бакалавр	Лекції	
		14 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	84 год.
		Індивідуальні завдання:	
		2 год.	-
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 33,3% до 66,7%

для заочної форми навчання – 5,6% до 94,4%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Доцільність вивчення курсу “Соціологія” обумовлено особливостями сучасного соціально-економічного розвитку. Складність соціальних процесів, що відбуваються в суспільстві на локальному та глобальному рівні, системно позначається на економічному житті. Інститут економіки, як один з фундаментальних соціальних інститутів підпадає під вплив соціальних процесів, що досліджуються соціологією. Системний вплив геосоціальних та інших глобальних факторів позначається на умовах функціонування бізнесу. У цьому зв'язку виникає необхідність у ґрунтовних знаннях щодо закономірностей та законів суспільного розвитку та соціо-економічних процесів, знань щодо тенденцій глобального розвитку суспільства. Успішність та конкурентоздатність бізнес-організацій на міжнародному рівні можливе за умов наявності спеціалістів із зовнішньоекономічної діяльності, які володіють теорією та емпіричними навичками до аналізу актуальних соціальних змін та їхнього впливу на міжнародний бізнес.

Для освоєння здобувачами вищої освіти необхідних теоретичних знань та отримання практичних навичок щодо суспільства, попередньо їм необхідно опрацювати такі дисципліни як «Країнознавство», «Економічна теорія», «Історія України». Отримані знання в подальшому стануть теоретичною базою для здобувачів при опануванні таких дисциплін як «Філософія», «Глобалізація і транснаціоналізація світової економіки», «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародні економічні інституції».

Мета навчальної дисципліни – надання здобувачам вищої освіти цілісної та логічно-послідовної системи теоретичних знань з соціології, закономірностей та особливостей існування та розвитку суспільства, його інститутів, зокрема економічних, а також розширенню їх світоглядних уявлень про соціум та соціальні фактори розвитку міжнародних економічних відносин.

Завдання навчальної дисципліни:

- розвинення соціологічного мислення здобувачів вищої освіти, оволодіння ними систематизованими теоретичними знаннями з соціології;
- надати здобувачам вищої освіти цілісне уявлення про суспільство та його економічні складові;
- сформувані навички оперування теоретичним і фактичним матеріалом, що до розуміння соціо-економічних процесів та глобальних тенденцій;
- допомогти в розумінні процесів, що відбуваються в сучасному суспільстві в різних його проявах та особливості їх виявлення на глобальному та міжнародному рівні;
- навчити інтерпретувати у професійній діяльності та в повсякденному житті знання з емпіричної соціології та використовувати соціологічний інструментарій для досліджень проблем міжнародної економіки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати:

інтегральну компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов

загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у

розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 08. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Очікувані програмні результати навчання:

РН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

РН4. Систематизовувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендегенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

РН5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

РН6. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

РН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції

РН12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

РН15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

РН16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

РН17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

РН24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Загальна теорія соціології

Тема 1. Соціологія як наука про суспільство. Історія соціології. Становлення та основні етапи її історичного розвитку

Визначення соціології, її предмет та об'єкт. Підходи до структури соціології. Загальнонаукові методи та конкретно-наукові методи. Функції соціології. Значення соціології для розв'язання соціально-економічних і політичних проблем модернізації українського суспільства.

Теоретичні та соціальні передумови виникнення соціології. О.Конт – засновник соціології. Класичний тип науковості, основні принципи класичної методології. Некласичний тип науковості, основні принципи неklasичної методології. Методологічні засади марксистського вчення про суспільство. Українська соціологія: історія та сучасність. Основна проблематика сучасної вітчизняної соціології.

Тема 2. Соціологічна теорія суспільства

Соціальна структура суспільства. Соціологічні уявлення про суспільство. Системний підхід до вивчення суспільства. Основні рівні системного підходу до суспільства (мега-, макро-, мезо- та макрорівні). Суспільство з позиції соціального детермінізму (К. Маркс) і функціоналізму (Г. Спенсер). Виникнення суспільства. Типи суспільств. Концепція еволюційного і революційного розвитку суспільства. Соціальні спільності, їх різновиди. Поняття соціальної структури суспільства. Марксистське вчення про класи як основні елементи соціальної структури суспільства. Сутність понять «страта», «соціальна стратифікація». Теорія соціальної мобільності П. Сорокіна. Типи і причини соціальної мобільності. Характерні риси стратифікації сучасного суспільства.

Поняття суспільства. Соціальна структура. Соціально-класова структура суспільства, стратифікаційна теорія суспільства. Історичні типи соціальної стратифікації. Соціальні групи та їх види. Соціальна мобільність: значення поняття, умови, причини. Соціальна мобільність в Україні. Загальносоціологічні концепції соціального розвитку.

Функціоналістський та конфліктологічний підходи до суспільного розвитку. Циклічна теорія розвитку суспільства. Глобалізація в сучасному світі. Соціальні рухи.

Тема 3. Особистість у системі соціальних зв'язків. Девіантна поведінка та соціальний контроль

Визначення особистості в соціології. Розрізнення понять «людина», «індивід», «індивідуальність», «особистість». Рольова теорія особистості. Поняття «соціальний статус» и «соціальна роль». Предмет дослідження соціології особистості. Ключові поняття і категорії соціології особистості: людина, індивід, особистість, індивідуальність. Основні проблеми соціології особистості. Теорії соціальних ролей. Теорії соціальної установки. Диспозиційна теорія саморегуляції поведінки індивіда. Девіантна поведінка. Теорії референтної групи. Характерні риси особистості та її внутрішня духовна структура. Потреби, інтереси, мотиви й цінності. Соціальна типологія особистості. Проблема соціалізації, соціальної адаптації та інтеріоризації. Сутність поняття, агенти соціалізації. Фактори успішної соціалізації. Ресоціалізація особистості в перехідних суспільствах.

Поняття соціалізації. Стадії процесу соціалізації. Поняття «ресоціалізації». Поняття девіації. Проблема оцінки девіації. Загальна характеристика основних соціологічних теорій: теорія аномії (Е.Дюркгейм), культурного перенесення (Г.Тард), конфлікту (марксизм), стигматизації (Е.Лемерт, Г.Бекер, К.Еріксон). Типологія девіацій за Р.Мертонем (інновація, ритуалізм, ретризм, бунт). Поняття соціального контролю.

Змістовий модуль 2. Галузева та прикладна соціологія

Тема 4. Етносоціологія. Соціологія сім'ї та шлюбу

Предмет етносоціології, причини його виникнення. Поняття етносу. Теорія етногенезу Л.Гумільова. Рівні етнічної ієрархії. Етнічні процеси: консолідація, асиміляція, інтеграція. Історичні форми етносу: рід, плем'я, народність, нація. Поняття «етноцентризм», «націоналізм» та «шовінізм». Український етнос: історія та сучасність.

Сім'я як соціальний інститут і мала соціальна група. Специфіка соціологічного вивчення сім'ї. Деінституціоналізація сучасної сім'ї. Сім'я як соціальна система. Основні категорії соціологічного дослідження сім'ї: умови життя, структура сім'ї, функції сім'ї.

Основні форми сім'ї та різновиди шлюбу (нуклеарна і розширена сім'я; моногамія і полігамія, груповий шлюб; патріархальні й матріархальні родини, егалітарна сімейна система тощо). Соціальні та індивідуальні функції сім'ї. Тенденції розвитку сучасної сім'ї (світовий і вітчизняний досвід). Сучасна сім'я в Україні: стан, тенденції розвитку, перспективи. Основні індикатори становища сімей в Україні. Демографічні аспекти та загальний стан сімейно-шлюбних взаємин на порозі XXI ст

Тема 5. Соціологія масових комунікацій

Поняття «масова комунікація» та «масова інформація». Соціальна природа та історична обумовленість масових комунікацій. Статус мас-медіа. Парадигма масової комунікації. Постмодерністські перспективи масової комунікації. Основні види комунікації: загальне та особливе (вербальна і невербальна комунікації).

Місце природної мови серед інших знакових систем. Мова і мовлення. Усномовна комунікація. Відмінності мовленнєвої поведінки (артикуляція, інтонація, гучність, членороздільність). Письмомовна комунікація: властивості, види, функції. Невербальна комунікація. Кинесика: жести, пози, міміка, погляди.

Феномени невербального спілкування: дистанція, контакт очима, дизайн інтер'єру, артефакти. Проксеміка: дослідження просторових чинників комунікації.

Тема 6. Економічна соціологія як наука

Предмет, завдання та функції економічної соціології. Процес становлення економічної соціології у світовій та вітчизняній науці. Поняття «діяльність». Інтерес як мотивація діяльності людини. Поняття господарської культури та влади. Взаємозв'язок економічної соціології з іншими науками. Роль економічної соціології у вдосконаленні торговельно-економічної сфери нашої держави.

Складові предмета соціології праці й управління: суб'єкти праці, соціальні інститути у сфері праці, соціально-трудові відносини, соціалотрудові процеси, соціальне управління ними. Праця як вид соціальної діяльності. Характер і зміст праці. Становлення до праці і проблема мотивації трудової діяльності. Трудовий колектив як соціальна організація, керівництво його діяльністю. Формування соціологічних ідей про управління трудовими колективами, організаційний та соціально-психологічний напрямки їх розвитку. Роль соціології праці та управління у вирішенні соціально-економічних проблем.

Тема 7. Організація та проведення соціологічного дослідження

Поняття соціологічного дослідження. Методологічна основа соціологічного дослідження. Характеристика базових соціологічних підходів: теоретико-методологічні основи. Особливості організації та проведення соціологічного дослідження.

Класифікація видів соціологічного дослідження. Програма дослідження. Вибірка в соціологічному дослідженні. Типи відбору. Методи збирання соціологічної інформації. Анкета – основний інструмент дослідження. Презентація і захист авторської програми соціологічних досліджень.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь го	у тому числі				
		лк	пр	лаб	інд	с.р.		лк	пр	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальна теорія соціології												
Тема 1. Соціологія як наука про суспільство.	6	2	2	-	2	-	22	2	-	-	-	20

Історія соціології. Становлення та основні етапи історичного розвитку												
Тема 2. Соціологічна теорія суспільства	14	2	2	-	-	10	10		-	-	-	10
Тема 3. Особистість у системі соціальних зв'язків. Девіантна поведінка та соціальний контроль	14	2	2	-	-	10	12	-	2	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	34	6	6	-	2	20	44	2	2	-	-	40
Змістовий модуль 2. Галузева та прикладна соціологія												
Тема 4. Етносоціологія. Соціологія сім'ї та шлюбу	14	2	2	-	-	10	16	-	-	-	-	16
Тема 5. Соціологія масових комунікацій	14	2	2	-	-	10	14	2	-	-	-	12
Тема 6. Економічна соціологія як наука	14	2	2	-	-	10	16	-	-	-	-	16
Тема 7. Організація та проведення соціологічного дослідження	14	2	2		-	10						
Разом за змістовим модулем 2	56	8	8	-	-	40	46	2		-	-	44
Усього годин	90	14	14	-	2	60	90	4	2	-	-	84

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-сть год	
		ден	заоч
1	Соціологія як наука про суспільство. Історія соціології. Становлення та основні етапи історичного розвитку	2	-
2	Соціологічна теорія суспільства	2	-
3	Особистість у системі соціальних зв'язків. Девіантна поведінка та соціальний контроль	2	2
4	Етносоціологія. Соціологія сім'ї та шлюбу	2	-
5	Соціологія масових комунікацій	2	-
6	Економічна соціологія як наука	2	-
7	Організація та проведення соціологічного дослідження	2	-
	Разом	14	2

6. Теми практичних занять

Не передбачені навчальним планом.

7. Теми лабораторних занять

Не передбачені навчальним планом.

8. Самостійна робота

Метою самостійної роботи є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та послідовне формування у здобувачів вищої освіти самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Ден.	Заочн.
1	Соціологія як наука про суспільство. Історія соціології. Становлення та основні етапи історичного розвитку		20
2	Соціологічна теорія суспільства	10	10
3	Особистість у системі соціальних зв'язків. Девіантна поведінка та соціальний контроль	10	10
4	Етносоціологія. Соціологія сім'ї та шлюбу	10	16
5	Соціологія масових комунікацій	10	12
6	Економічна соціологія як наука	10	16
7	Організація та проведення соціологічного дослідження	10	-
	Разом	60	84

9. Індивідуальні завдання

З метою врахування індивідуальних відмінностей здобувачів вищої освіти та розкриття їх творчих здібностей передбачені такі форми індивідуальної роботи:

1. Проведення консультацій з окремими здобувачами вищої освіти;
2. Підготовка здобувачами вищої освіти наукових робіт для участі в конкурсі, а також наукових доповідей для участі в роботі кафедральної секції «Тижня науки»;
3. Підготовка рефератів за наступною тематикою:
 1. Особливості соціальної стратифікації сучасного українського суспільства.
 2. Проблема середнього класу в суспільстві.
 3. Закрита та відкрита соціальні системи.
 4. Соціальні спільноти.
 5. Формування соціальних еліт.
 6. Соціальні витоки середнього класу в сучасних суспільствах..
 7. Соціальні наслідки соціальної нерівності.
 8. Соціальний тип особистості.
 9. Адаптація людини до соціальних умов.
 10. Соціальні групи. Види соціальних груп.
 11. Соціальні статуси та ролі. Рольовий конфлікт.
 12. Соціальна стратифікація. Бідність.

Для заочного відділення написання письмової контрольної роботи згідно методичних вказівок.

10. Методи навчання

У процесі модульного навчання для засвоєння змісту конкретної теми змістового модуля застосовуються методи (тобто система способів, прийомів, засобів, послідовних дій викладача і здобувачів вищої освіти на заняттях), які спрямовані на пізнавальну діяльність здобувачів вищої освіти із засвоєння навчального матеріалу, а саме:

1. Інформаційний метод навчання, який передбачає усне викладення навчального матеріалу на лекційних заняттях з метою передачі готової інформації на надання установки здобувачам вищої освіти до самостійної роботи;

2. **Репродуктивний метод** навчання, який передбачає відтворення знань здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях (розповідь за визначеною темою, відповідь на питання, наведення прикладів тощо) з метою формування вмінь і навичок діяльності здобувачів вищої освіти у типових ситуаціях;

3. **Пошукові (евристичні, проблемні, дослідницькі) методи** навчання, які передбачають формування і розвиток умінь і навичок конкретної продуктивної діяльності здобувачів вищої освіти у нетипових, непередбачених ситуаціях;

4. **Метод самостійного навчання**, який передбачає послідовні дії здобувача вищої освіти для міцного засвоєння навчального матеріалу з курсу «Соціологія». Після ознайомлення зі структурою модуля, здобувачі вищої освіти переходять до вивчення змісту модуля та його елементів, звертаючись при цьому до методичних вказівок і рекомендацій викладача. З метою перевірки якості засвоєного кожного елементу модуля самостійне вивчення здобувачів вищої освіти закінчується усним опитуванням на семінарському занятті та захист рефератів.

11. Очікувані результати навчання з дисципліни

Програмні результати навчання	Очікувані результати навчання з дисципліни
РН 1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 2)
РН 4. Систематизовувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендегенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 2) Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК 10)
РН 5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК 10)
РН6. Планувати, організовувати,	Здатність зберігати та примножувати моральні,

мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.	культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 02)
РН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 08)
РН8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 01)
РН12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 08)
РН 15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 01) Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК 10)
РН16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 01) Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 02)

РН17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК 10)
РН24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 08) Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 02)

12. Засоби оцінювання

Навчальна дисципліна «Соціологія» викладається за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Тематика дисципліни розрахована на 2 змістовних модулів, які містять 14 тем. Підсумкова кількість балів виставляється як сума балів за усіма поточними формами контролю та підсумковим контролем, передбаченими робочою програмою навчальної дисципліни.

Методами оцінювання та демонстрування результатів згідно Рекомендації з навчально-методичного забезпечення у Національному університеті «Запорізька політехніка»* є: поточний контроль (контроль відвідування занять студентом, усне опитування, індивідуальне опитування, доповіді); рубіжний контроль (тестування за темами модуля 1, модуля 2); підсумковий контроль (екзамен – форма підсумкового контролю, яка полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни та на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на семінарських заняттях, а також завдань до екзамену). Сумарний результат містить 100 балів.

* Рекомендації з навчально-методичного забезпечення у Національному університеті «Запорізька політехніка» / Укладачі: С.Б. Беліков та ін. Запоріжжя: Навчальний відділ, Навчально-методичний відділ, НУ «Запорізька політехніка». 2019. 18 с.

13. Критерії оцінювання

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка»**, контрольні заходи включають в себе вхідний, поточний, рубіжний (модульний, тематичний, календарний), відстрочений, підсумковий та семестровий контроль, а також комплексні контрольні роботи та ректорські контрольні роботи.

Система контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Соціологія» включає в себе поточний, рубіжний та підсумковий контроль. Також, за окремим наказом ректора, може проводитися ректорський контроль знань здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль проводиться викладачами під час аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Рубіжний контроль – це контроль знань здобувачів вищої освіти після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни. Проводиться у вигляді модульної контрольної роботи або за результатом поточного контролю.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти. Семестровий контроль з дисципліни «Соціологія» проводиться у формі семестрового екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом здобувача вищої освіти. Завдання екзамену включають тестові завдання, теоретичні питання з курсу та практичне завдання.

Підсумкова оцінка із дисципліни, яка виставляється в екзаменаційну відомість, є сумою балів за різні види навчальної роботи:

Поточне тестування та самостійна робота							Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	(100+100)□2	100
30	35	35	25	25	25	25		

**** Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка»**/ Укладачі: В.Г. Прушківський, С.Т. Яримбаш, В.Л. Грешта, А.В. Пархоменко, С.І. Шило, О.О. Каплієнко, О.В. Коваленко, О.В. Лапкіна, П.В. Сахно, О.М. Стеценко, Н.Л. Ніколаєва, О.В. Савельєва, Л.М. Шило, О.В. Шепель, О.С. Калюжна, Є.О. Фасоль. - Запоріжжя: Навчальний відділ, Навчально-методичний відділ НУ «Запорізька політехніка». 2019. 59 с.**

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1. Презентації за лекційними темами курсу (доступні в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»: <https://moodle.zp.edu.ua>).

2. Конспект лекцій з курсу «Соціологія».

3. Методичні рекомендації з підготовки семінарських занять та самостійної роботи студентів з курсу «Соціологія».

4. Методичні вказівки і тематика контрольних робіт для студентів заочної форм навчання з дисципліни «Соціологія».

15. Рекомендована література

Базова

1. Арбеніна В. Етносоціологія: навч.-метод. посіб. Вид. 2-е, доп. Харків: Вид-во ХНУ ім. В. Каразіна, 2012. 316с.

2. Гіденс Е. Соціологія. *Пер. з англ.* Київ. Основи, 2016. 726 с.

3. Дворецька Г.В. Соціологія праці: навч.посіб. Київ: Вид-во КНЕУ, 2014. 244 с.
4. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія: загальний курс. 2-е вид. – Київ. Каравела. 2016. 408с.
5. Основи соціології. Навчально-методичний комплекс для студентів заочної форми навчання./ Укл. Щудло С.А., Романів Т.М., Мірчук І.Л. – Дрогобич: ДДПУ, 2009. 138 с.
6. Павліченко П., Литвиненко Д. Соціологія: навч.посіб. для студентів. Київ. Лібра. 2012. 255с.
7. Піча В. Соціологія: Загальний курс: навч. посіб. для студ. вузів. Київ: Каравела, 2010. 248 с.
8. Попова И.М. Социология: Введение в специальность. Київ. Тандем, 2009. 287 с.
9. Прибиткова І.М. Основи демографії. Київ: АртЕк, 2005. 256 с.
10. Примуш М.В. Загальна соціологія: навч. посіб. для студ. вузів. Київ. Професіонал, 2004. – 592с.
11. Ручка А.О., Танчер В.В. Курс історії теоретичної соціології. Київ. Наукова думка, 2015. 223с.
12. Соціологія: навч. посіб./ Ред. Герасимчук А., Палеха Ю., ШиянО. _ 3-е вид. випр. й дооп. Київ. Вид-во Європ. у-ту, 2004. 246 с.
13. Соціологія: навч.-метод. комплекс. / Ред. Щудло С.А., Мірчук І.Л. – Дніпропетровськ: Вимір, 2010. 156с.
14. Соціологія: Підручник. / За ред. Городяненка В.Г. – 3-є вид., доп. і перер. Київ: “Академія”, 2016. 544с.
15. Соціологічна думка України: навч. посіб. / За ред. Захарченко М.В. та ін. Київ “Заповіт”, 2016. 424с.
16. Черниш Н. Соціологія: Підручник за рейтингово-модульною системою навчання.- 5-те вид. Київ: Знання 2009. 468 с.
17. Шаповал М. Загальна соціологія. 3-е вид. Київ. Укр. центр духов. культури, 2006. 367 с.
18. Якуба О.О. Соціологія: навч. Посіб. для студ. Харків: Константа, 2006. 192с.

Допоміжна

1. Елштайн Дж. Б. Громадський чоловік. Приватна жінка: Жінки в соціальній і політичній думці / Пер. з англ. О. Мокровольського. Київ: Альтернативи, 2002. 344с.
2. Злобіна О.Г., Тихонович В.О. Суспільна криза і життєві стратегії особистості. Київ. Стілос, 2011. 238 с.
3. Касьянов Г. Теорії нації та націоналізму. Київ. Либідь, 2009. 352с.
4. Королько В.Г. Паблік рілейшнз. Наукові основи, методика, практика. Київ. Скарби, 2011. 400 с.
5. Кушерець В.І. Знання як стратегічний ресурс суспільних трансформацій. Київ. Знання України. 2014. 248с.
6. Молодь України у дзеркалі соціології. Київ: Український інститут соціальних досліджень, 2013. 210 с.
7. Смилова морфологія соціуму / За ред Н.Костенко. Київ. ІС НАН України. 2012. 286 с.
8. Шлях до результатів: планування та проведення ефективних соціальних оцінювань розвитку / Морра Імас Л.Дж., Ріст Р.К. К.: МБФ «Міжнародний альянс з ВІЛ/СНІД в Україні», 2015. 580 с.
9. Пилипенко В.Є. Українська соціологія сьогодні: дослідження основних сфер життєдіяльності суспільства. Львів: ЗУКЦ, 2012. 326 с.
10. Тарасенко В.І., Іваненко О.О. Проблема соціальної ідентифікації українського суспільства: Соціотехнологічна парадигма. Київ. ІС НАН України, 2004. 570 с.

16. Інформаційний ресурси

Сайт кафедри “Політологія та право” Національного університету “Запорізька політехніка” <http://zntu.edu.ua/kafedra-politologiyi-ta-prava>

1. www.sau.kiev.ua – офіційний сайт соціологічної асоціації України (устав САУ, кодекс професійної етики соціолога, указ президента про розвиток соціологічної науки).

2. www.useps.org – офіційний сайт українського центру економічних та політичних досліджень ім. Разумкова (представлені результати досліджень, діаграми, кількісні показники, наводяться дані порівняльних досліджень).

3. www.sociology.kharkov.ua – Sociology Hall, сайт соціологічного факультету ХНУ ім. В. Н. Каразіна.

4. <http://www.studfiles.ru/all-vuz/879/folder:2208/> - бібліотека соціологічної літератури.

5. ukrstat.gov.ua (Статистичні матеріали Держкомстату України)

6. http://i-soc.com.ua/institute/el_library.php (Електронна бібліотека Інституту соціології НАН України).